

Lygių galimybių
kontrolieriaus
tarnyba

Gairės žiniasklaidai: kaip kalbėti apie translyčius asmenis ir lytinę tapatybę?

Gairės parengtos remiantis kokybine žiniasklaidos turinio analize „Translyčių asmenų reprezentacija Lietuvos žiniasklaidoje. Dvejų metų laikotarpio tendencijos“ (2024).

Turinys

2	KODĖL TAI SVARBU?
3	BENDRO POBŪDŽIO REKOMENDACIJOS
8	DAŽNIAUSIOS ŽINIASKLAIDOJE PASTEBIMOS KLAIDOS
8	Rašytinėje komunikacijoje
10	Vizualinėje komunikacijoje
12	SĄVOKŲ ŽODYNĖLIS
13	NAUDINGOS NUORODOS

KODĖL TAI SVARBU?

- Translyčiai asmenys Lietuvoje išlieka ypač socialiai ir teisiškai pažeidžiama asmenų grupė¹.
- 2024 metų visuomenės nuomonės apklausos duomenimis, net 53 proc. respondentų atsakė, kad apie translyčius asmenis sužino iš informacijos internete ir 47 proc. – iš pranešimų žiniasklaidoje².
- Translyčių asmenų balsas žiniasklaidoje nesudaro nė 2 proc. visų publikacijų, kuriose aprašomi ar minimi translyčiai asmenys ar su lytine tapatybe susiję aspektai³.
- Visuomenėje aktyviai veikia asmenų grupės ir organizacijos, kurstančios pasipriešinimą translyčių žmonių atžvilgiu ir nepagrįstas su lytine tapatybe susijusias baimes. Tai atsispindi ir žiniasklaidoje.
- Baimes ir priešiškas nuostatas kurstančių idėjų sklaida žiniasklaidoje prisideda prie pažeidžiamos translyčių asmenų pozicijos visuomenėje.
- Kurdami reprezentatyvų, žmogaus teisių principus atitinkantį turinį apie translyčius asmenis, jų padėtį, teisių užtikrinimo, politikos ir kitus susijusius klausimus, žiniasklaidos atstovės (-ai) turi galią prisidėti prie geresnės bendruomenės padėties Lietuvoje.

¹ Vaivorykštės žemėlapis ir indeksas (2023). „ILGA-Europe“. Prieiga per internetą <https://www.rainbow-europe.org/#8644/0/0>; „Eurobarometro“ duomenys (2023). Europos Parlamentas. Prieiga per internetą <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2972>; Leonaitė, E. ir Jurgaitis, A. (2022). Teisė į lytinės tapatybės pripažinimą Lietuvoje. Nacionalinė apžvalga. Prieiga per internetą <https://hrmi.lt/wp-content/uploads/2022/06/THEMATIC-REVIEW-2021-Report-LGRLithuania-Lithanian-1.pdf>

² Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos užsakymu 2024 m. vasario mėn. „Spinter research“ atlikta visuomenės nuomonės apklausa, šių gairių rengimo metu rezultatai nėra vieši.

³ Rūkaitė, K. (2024) *Translyčių asmenų reprezentacija Lietuvos žiniasklaidoje. Dvejų metų laikotarpio tendencijos*. Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba. Šių gairių rengimo metu rezultatai nėra vieši.

BENDRO POBŪDŽIO REKOMENDACIJOS

1. Visada stengtis pateikti pačių žmonių, su kuriais tiesiogiai susijęs aptariamas klausimas, perspektyvą.

Visuomenėje translyčiai žmonės susiduria su didele stigma ir neigiamomis nuostatomis, o jų balsas žiniasklaidoje nesudaro nė 2 proc. visų publikacijų, kuriose aprašomos ar minimos lytinės tapatybės temos⁴. Tad pačių žmonių perspektyvos įgarsinimas yra reikšmingas žingsnis, suteikiantis translyčiams asmenims taip trūkstamą žmogiškąjį veidą ir prisidedantis prie realybę atitinkančios reprezentacijos. Aptariant lytinės tapatybės temą iš skirtingų perspektyvų ir įtraukiant oponentus (-es) taip pat svarbu užtikrinti, kad būtų diskutuojama pagarbiai – atvira transfobija⁵ (pavyzdžiui, translytiškumo kaip tapatybės neigimas) nėra tiesiog „kitokia nuomonė“, ir natūralu, kad translytis žmogus gali nesutikti dalyvauti formatuose, kur gali būti neigiama ar kitaip žeminama jo ar jos tapatybė.

2. Svarbu pasitikėti translyčių asmenų patirtimis ir savęs apibrėžtimi.

Kiekvienas žmogus yra patikimiausias savo patirties liudininkas, todėl kalbinant ar informuojant apie translyčius ir nebinarinių lyties tapatybių⁶ žmones svarbu pasitikėti jų įvardijama patirtimi, nekelti klausimų dėl

⁴ Rūkaitė, K. (2024) *Translyčių asmenų reprezentacija Lietuvos žiniasklaidoje. Dvejų metų laikotarpio tendencijos*. Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba. Šių gairių rengimo metu rezultatai nėra vieši.

⁵ Transfobija gali reikšti labai įvairiai, tačiau pagrindinis raiškos būdas yra translyčių asmenų tapatybės atmetimas ir nepripažinimas, kad ši tapatybė gali būti tikra ir validi.

⁶ Nebinarinė lyties tapatybė – tai tapatybė, kai asmuo neidentifikuoja savęs su kuria nors konkrečia lytimi. Ši tapatybė apima bet kokį savo lyties suvokimą, kuris yra už griežtai apibrėžtos dvinarės vyriškos–moteriškos lyties sistemos ribų („Ką reiškia „non-binary“ arba nebinarinė tapatybė?“, Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba. Prieiga per internetą <https://lygiadieniai.lt/daugiau-apie-lyciu-lygybe/ka-reiskia-non-binary-arba-nebinarine-tapatybe/>)

patirčių „tikrumo“ ir neieškoti priežastinių ryšių šioms patirtims paaiškinti (nebent kalbama apie neigiamų visuomenės nuostatų pasekmes). Svarbu nedaryti išankstinių prielaidų remiantis antrine informacija ar asmens išvaizda – patikimiausia informacija yra paties žmogaus pasakojimas apie save.

3. Vengti sąvokų „transseksualumas“ ir „transseksualas (-ė)“ kalbant apie translyčius žmones.

„Transseksualumas“ – tai senas medicininis terminas, kuris buvo (ir daugelyje kontekstų vis dar yra) vartojamas translytiškumui kaip psichikos sveikatos sutrikimui klasifikuoti. Tai translyčius asmenis stigmatizuojantis klasifikavimas, kurio yra oficialiai atsisakyta⁷. Rekomenduotina vartoti sąvoką **translytis asmuo** arba **translytis žmogus**, nes translytiškumas yra asmens tapatybės bruožas ir yra vartotinas kaip būdvardis (t. y. *translytis žmogus*). Sąvokos „transseksualumas“ ar „transseksualas (-ė)“ tinkamos tik tais atvejais, kai jas sau apibūdinti vartoja patys žmonės.

4. Vengti klausimų ir teiginių apie „ankstesnę asmens lytį“ bei „lyties keitimo“ termino.

Lytinė tapatybė yra unikalus kiekvieno asmens lyties pojūtis, ir ji nebūtinai atitinka lytį, kuri žmogui buvo priskirta gimus⁸. Translyčiai žmonės „nepereina nuo vienos lyties prie kitos“ ir nėra „žmonės, pakeitę lytį“, o yra tos lytinės tapatybės, su kuria tapatinasi, – tai tikroji ir vienintelė žmogaus lytis. Veiksmai, kuriais siekiama, kad žmogaus kūnas ir (ar) lyties raiška

⁷ World Health Organization, „Gender incongruence and transgender health in the ICD“, 2024. Prieiga per internetą <https://www.who.int/standards/classifications/frequently-asked-questions/gender-incongruence-and-transgender-health-in-the-icd>

⁸ Lytinė tapatybė (angl. *gender identity*) yra unikalus kiekvieno asmens lyties pojūtis bei su tuo susijęs savęs priskyrimas (arba nepriskyrimas) tam tikrai lyčiai. (TransAutonomija, „Žodynas“, 2024. Prieiga per internetą <https://transautonomija.lt/zodynas/>)

labiau atitiktų jos ar jo lytinę tapatybę, yra vadinami **lytį patvirtinančiomis procedūromis**, o pats procesas – **tranzicija**⁹. Verčiau vartoti šias, o ne „lyties keitimo“, sąvokas, nebent tai yra tiesioginė asmens citata. Iš pažiūros paprasti teiginiai ir klausimai apie „ankstesnę žmogaus lytį“ taip pat yra vengtini ir nėra korektiški, translyčiams žmonėms galintys kelti neigiamus jausmus ar lyties disforiją¹⁰.

5. Stengtis nesiremti prielaida, kad visi translyčiai žmonės siekia medicininės tranzicijos – kiekvieno (-os) patirtis individuali.

Prielaida, kad visi translyčiai žmonės siekia atlikti medicininę tranziciją¹¹, visuomenėje suprantama kaip „lyties keitimą“ ir kaip baigtinį procesą, neatitinka daugelio translyčių žmonių patirčių, nes kiekvienas translytis žmogus individualiai nusprendžia, kokius tranzicijos veiksmus nori atlikti. Informuojant visuomenę apie translyčius asmenis svarbu perteikti jų pačių perspektyvą, kuri kiekvienu atveju yra individuali ir nebūtinai susijusi su medicininės tranzicijos poreikiu.

6. Vengti bet kokio translytiškumo gretinimo su ideologija, socialinės lyties ar kitomis panašios kilmės sąvokomis.

Translytiškumo kaip ideologijos idėją išpopuliarino pasipriešinimo „gender ideologijai“ judėjimas, kuris sutapatina LGBTIQ+ asmenų teises su ideologija ir tai aiškina kaip grėsmę „tradicinei šeimai“ ir „natūraliam moteriškumui ir vyriškumui“. Pastarasis taip pat susiejo translytiškumą su

¹⁰ Lyties disforija – įvairūs nemalonūs jausmai, kurie gali būti patiriami žmonių, kurių lytis, priskirta gimus, neatitinka jų lytinės tapatybės. Nepatogumas gali būti jaučiamas dėl lytinės tapatybės neatitinkančių lyties charakteristikų, dėl žmogaus lytinės tapatybės nepripažinimo socialinėje aplinkoje, asmens dokumentuose (TransAutonomija, „Žodynas“, 2024. Prieiga per internetą <https://transautonomija.lt/zodynas/>)

¹¹ Medicininė tranzicija apima pakaitinę hormonų terapiją ir lytį patvirtinančias procedūras.

visuomenėje jau aiškiai atpažįstama socialinės lyties sąvoka (o pastarąją – su Stambulo konvencija). Socialinė lytis (angl. *gender*) teapibūdina socialiai susiformavusius lyčių vaidmenis visuomenėse, nepriklausomai nuo lytinės tapatybės¹². Tad ši sąvoka nėra išskirtinai susijusi su translytiškumu, o jų sugretinimas konstruoja translytiškumą kaip grėsmę ir turi didžiulių pasekmių translyčių asmenų suvokimui Lietuvoje.

7. Norint pateikti lytinės tapatybės temas paprastai suprantama kalba, svarbu pirmenybę teikti bendruomenei priimtinaai reprezentacijai.

Lytinės tapatybės ir translytiškumo temos visuomenėje suprantamos kaip sudėtingos, yra apipintos mitais ir stereotipais, tad natūralu, kad informuojant šiomis temomis norisi jas pateikti taip, jog jos būtų lengvai prieinamos ir suprantamos skaitytojais (-ui), žiūrovi (-ui) ar klausytojai (-ui). Tačiau sąvokų supaprastinimas neretai gali prisidėti prie klaidingo temos perteikimo ir žmonių grupės stigmatizavimo, tad visada svarbu prioritetu laikyti bendruomenės poziciją atitinkančią reprezentaciją ir pranešti tokia kalba, kuri yra priimtina asmenims, apie kuriuos pranešama.

8. Kalbant apie translyčius žmones ir lytinę tapatybę vertinga ieškoti įvairių pateikimo kampų ir perspektyvų.

Informuoti visuomenę apie sudėtingą realybę, su kuria susiduria translyčiai asmenys mūsų šalyje dėl aplinkinių nepriėmimo ir menko translyčių asmenų teisių užtikrinimo, yra be galo svarbu ir reikšminga. Tačiau lygiagrečiai vertinga ieškoti alternatyvių pateikimo kampų, kurie praplėstų translytiškumo kaip neigiamos patirties sampratą. Buvimas translyčiu savaime nėra nelaimė, nėra asmens, šeimos ar visuomenės tragedija – tai yra lytinė tapatybė, kurią turintys žmonės yra įvairūs, užsiimantys įvairiomis veiklomis mūsų visuomenėje.

¹² Tamulionytė, E. ir Žilvinskas, A. (2018). Translyčių asmenų padėtis Lietuvoje: Nacionalinė apžvalga. *Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba*. Prieiga per internetą https://lygybe.lt/wp-content/uploads/2023/05/translyciu-asmenu-padetis-lietuvoje_nacionaline-apzvalga.pdf

9. Apie žmogaus lytinę tapatybę kalbėti tik tada, kai tai yra aktualu.

Lytinė tapatybė yra reikšminga žmogaus tapatybės dalis, tačiau tai nėra vienintelis žmogų apibrėžiantis tapatybės bruožas. Įvardyti šią tapatybės dalį yra nereta praktika siekiant patraukti auditorijos dėmesį, nes informacija apie asmens lytinę tapatybę Lietuvoje neretai laikoma „sensacinga“. Taip sukuriama realybės neatitinkančios asociacijos ir sudaromas klaidinantis translyčių žmonių vaizdinys. Tad informuojant netiesiogiai su tuo susijusiais klausimais visada naudinga įvertinti, ar informacija apie lytinę tapatybę iš tiesų yra aktuali ir reikalinga.

10. Vertinga konsultotis su asmenimis ar organizacijomis, atstovaujančiomis žmogaus teisių principais grįstam požiūriui į translyčius žmones.

Asmenys ar organizacijos, atstovaujantys žmogaus teisių principais grįstam požiūriui į translyčius žmones, gali būti vertingas šaltinis informuojant lytinės tapatybės klausimais ir siekiant šias temas reprezentuoti tinkamai. Lietuvoje veikia translyčių asmenų teisių ir savitarpio pagalbos asociacija „TransAutonomija“, kuri yra patikimiausias reprezentatyvios informacijos šaltinis.

11. Komunikuoti šiomis temomis – svarbu.

Nors priešiško ir baimių kurstymo translyčių asmenų atžvilgiu būdingesnis marginalioms žiniasklaidos priemonėms, šių naratyvų kitomis formomis aptiksime kiekviename populiariame Lietuvos naujienų portale – komentaro žanro publikacijose, politinių debatų ar panašių įvykių citatose ar skaitytojų dėmesį siekiančiose pritraukti skandalingose naujienose. Tokiame informaciniame lauke atsvara nepagrįstoms baimėms ir mitams yra be galo svarbi, ji gali turėti tiesioginę įtaką translyčių asmenų padėčiai Lietuvoje. Tad informuoti visuomenę lytinės tapatybės temomis – svarbu!

DAŽNIAUSIOS ŽINIASKLAIDOJE PASTEBIMOS KLAIDOS

Rašytinėje komunikacijoje:

1. Sąvokų „transseksualumas“ ar „transseksualas (-ė)“ vartojimas translyčiams asmenims įvardyti.

✗ „<...> jau leidžiama **transseksualams** oficialiai pasikeisti vardą, kad jis atitiktų jo tapatybę ir būtų galima gyventi oriai.“ (2022-01-26, aut. Eglė Zicari, [15min.lt](https://www.15min.lt))

✓ „<...> jau leidžiama **translyčiams asmenims** oficialiai pasikeisti vardą, kad jis atitiktų jo tapatybę ir būtų galima gyventi oriai.“

2. Įvairių nuorodų į „ankstesnę žmogaus lytį“ vartojimas.

✗ „Tai – pirmas kartas, kai konkurse, vykstančiame jau 94 metus, laimi **moterimi tapęs vyras**.“ (2023-07-13, aut. Justė Petkevičiūtė, [tv3.lt](https://www.tv3.lt))

✓ „Tai – pirmas kartas, kai konkurse, vykstančiame jau 94 metus, laimi **translytė moteris**.“

✗ „**Tie, kas pereina nuo moters prie vyro**, galėjo varžytis be apribojimų.“ (2021-07-22, [sportas.lt](https://www.sportas.lt))

✓ „**Translyčiai vyrai** galėjo varžytis be apribojimų.“

✗ „**Emilis** prieš dvejus metus dokumentuose dar **buvo Ingrida**.“ (2021-10-16, spausdintas laikraštis „Panevėžio kraštas“)

✓ Apskritai vengti naudoti vadinaujamąjį „ankstesnį“ vardą (angl. *deadname*).

3. Netinkamo įvardžio ar kelių įvardžių vienu metu vartojimas.

✘ „Translytis ukrainietis turėjo iš šalies bėgti nelegaliai: pase jis vis dar užrašytas kaip vyras.“
(2022-05-24, [tv3.lt](https://www.tv3.lt))

✔ „**Translytė ukrainietė** turėjo iš šalies bėgti nelegaliai: pase jos asmenvardžiai vis dar neatitinka **lytinės tapatybės**.“

✘ „L.Hubbard: **pirmasis translytis atletas**, dalyvausiantis olimpiadoje – ką mes apie ją žinome?“
(2021-07-22, [sportas.lt](https://www.sportas.lt))

✔ „L. Hubbard: **pirmoji translytė atletė, dalyvausianti** olimpiadoje, – ką mes apie ją žinome?“

4. Sąvokos „lyties keitimas“ vartojimas¹³.

✘ „Kaip žmogui yra **pakeičiama lytis** ir kas laukia po to.“ (2022-06-21, leidykla „Kitos knygos“, [delfi.lt](https://www.delfi.lt))

✔ „Kaip žmogui **patvirtinama lytis** ir kas laukia po to.“

✘ „**Transseksualė** <...> sako, kad jau prieš 20 metų ieškojo būdų **keisti lytį** Lietuvoje.“ (2022-08-05, aut. Aistė Valiauskaitė, [lrt.lt](https://www.lrt.lt))

✔ „Translytė moteris <...> sako, kad jau prieš 20 metų ieškojo būdų, kaip **atlikti lytį patvirtinančias procedūras**.“¹⁴

¹³ Suprantama, kad „lyties keitimo“ terminas yra stipriai paplitęs ir dažnai vis dar vartojamas dokumentuose, oficialioje kalboje ir kituose formatuose. Šia rekomendacija raginama praktikuoti bendruomenei priimtina kalbą, kad lytis yra patvirtinama, o ne keičiama, neturint galvoje jokių formų cenzūros.

¹⁴ Toks vartojimas rekomenduotinas, kai tai nėra tiesioginė žmogaus citata.

Vizualinėje komunikacijoje:

5. Iliustracijų, kuriose gretinamos senesnės translyčio asmens nuotraukos su dabartinėmis, naudojimas.

✗ Kaip ir klausimai ar teiginiai apie „ankstesnę žmogaus lytį“, taip ir translyčio žmogaus ankstesnių nuotraukų naudojimas yra netinkamas. Tranzicija nėra tapati estetinių plastinių operacijų rinkiniui, kurį būtų galima suredukuoti į „prieš“ ir „po“.

1 pav. „Aktorius džiaugiasi nauju kūnu“ (2022-05-07, aut. Matilda Aleksandravičė, spausdintas laikraštis „Savaitgalis“)

✓ Vengti nuotraukų, kurios bet kokia forma nurodytų į tapatybę (visuomenėje suprantamą kaip „ankstesnę lytį“), su kuria asmuo nesitapatina. Jeigu žmogus žiniasklaidai suteikia asmenines nuotraukas savanoriškai, tai rekomenduotina įvardyti tekste.

6. Iliustracijų iš LGBTIQ+ bendruomenės eitynių naudojimas informuojant translyčių asmenų teisių, sveikatos apsaugos ar panašiais klausimais.

✘ Renkantis iliustracijas iš LGBTIQ+ bendruomenės eitynių pirmiausia neišvengiamai daromos prielaidos dėl nuotraukose esančių žmonių tapatybės. Antra, kuriami realių patirčių spektro neatitinkantys translyčių asmenų vaizdiniai (asociacijos su ryškiu makiažu, specifine apranga ir aksesuarais). Neretai pasirenkamos tokios iliustracijos, kurios reprodukuoja tam tikrus stereotipus, pavyzdžiui, stereotipiškai „vyriškų“ bruožų turintis žmogus, apsirengęs ar pasidažęs stereotipiškai „moteriškai“.

Protestas dėl translyčių teisių

FOTO: VIDA PRESS

2 pav. „Protestas dėl translyčių teisių“ (2022-08-18, „Patikslino, kokias translyčių asmenų gydymo paslaugas apmokės ligonių kasos: svarbi viena sąlyga“, aut. Giedrė Balčiūtė, delfi.lt)

✓ Rinktis neutralias ar abstrakčias iliustracijas ir vengti klaidinančias asociacijas kuriančių nuotraukų ar vaizdinių, kai pranešama su eitynėmis tiesiogiai nesusijusiais klausimais.

SAVOKŲ ŽODYNĖLIS

Biologinė lytis – tam tikrų kūno požymių (reprodukcinį ir lytinių organų), dominuojančių lytinių hormonų ir jų lemiamų antrinių lytinių charakteristikų, lytinių chromosomų visuma¹⁵.

Cislytis asmuo – asmuo, kurio ar kurios lytinė tapatybė atitinka lytį, kuri jam ar jai buvo priskirta gimus¹⁶.

Deadname – taip angliškai vadinamas translyčio žmogaus senasis vardas, priskirtas jam ar jai gimus. Tai nėra „tikrasis“ asmens vardas – tikrasis vardas yra tas, kuriuo asmuo save prisistato¹⁷.

„Gender ideologija“ – tai bendrinė sąvoka, kuri aiškinama kaip teorija ar ideologija, esą kelianti grėsmę „tradicinei šeimai“ ir „natūraliam moteriškumui ir vyriškumui“, nes ji, teigiama, siekia kultūrinės revoliucijos, kurioje nėra aiškaus, „natūralaus“ lyčių binariškumo, esą biologija grįstų lyčių vaidmenų ir bet kas yra laisvas pasirinkti savo lytinę tapatybę ar seksualinę orientaciją kelis kartus per dieną¹⁸. Ši sąvoka yra mobilizavusi pasipriešinimo prieš LGBTIQ+* asmenų ir moterų teises judėjimą, kuris kovoja su šia tariama ideologija. Pasipriešinimo judėjimas tapatina translyčius asmenis ir asmenų teisių siekį su „gender ideologija“.

Lytinė tapatybė (angl. *gender identity*) – tai unikalus kiekvieno asmens lyties pojūtis bei su tuo susijęs savęs priskyrimas (arba nepriskyrimas) tam tikrai lyčiai. Lytinė tapatybė nebūtinai atitinka lytį, kuri žmogui buvo priskirta gimus¹⁹.

¹⁵ TransAutonomija, „Žodynas“, 2024. Prieiga per internetą <https://transautonomija.lt/zodynas/>

¹⁶ Ten pat.

¹⁷ Ten pat.

¹⁸ Kuhar, R. ir Zobec, A. (2017). The Anti-Gender Movement in Europe and the Educational Process in Public Schools. *Center for Educational Policy Studies Journal*, 7(2), p. 29–46. Prieiga per internetą <https://doi.org/10.26529/cepsj.168>

¹⁹ TransAutonomija, „Žodynas“, 2024. Prieiga per internetą <https://transautonomija.lt/zodynas/>

* Analizėje vartojamas LGBTIQ+ akronimas, tačiau cituojant skirtingus šaltinius paliekami juose originaliai vartojami akronimai.

NAUDINGOS NUORODOS

- Translyčių asmenų reprezentacija Lietuvos žiniasklaidoje. Dvejų metų laikotarpio tendencijos (Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba, 2024) <https://lygybe.lt/tyrimai/translyciu-asmenu-reprezentacija-lietuvos-ziniasklaidoje-2024/>
- Visuomenės nuomonės apklausa apie translyčius asmenis (Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba, 2024) <https://lygybe.lt/tyrimai/visuomenes-nuomones-apklausa-apie-translycius-asmenis-2024/>
- Tyrimas „LGBTIQ asmenų lygybė kryžkelėje: pažanga ir iššūkiai“ (Europos pagrindinių teisių agentūra (FRA), 2024) <https://fra.europa.eu/en/publication/2024/lgbtiq-crossroads-progress-and-challenges>
- „Trans Autonomija“ – translyčių žmonių teisių ir savitarpio pagalbos asociacija <https://transautonomija.lt/>
- Translyčių žmonių teisių indeksas ir žemėlapis (Transgender Europe (TGEU) <https://transrightsmap.tgeu.org/home/>
- Išsamiai: ką reiškia „non-binary“ terminas? <https://lygybe.lt/lygiu-galimybiu-zinynas/lytis-ir-tapatybe-eksperte-paaiskina-ka-reiskia-vakaruose-paplites-non-binary-terminas/>

Leidinį parengė Kristina Rūkaitė

Redagavo Sandra Balžekaitė

Maketavo Justina Brukštutė-Šimkė

Parengta įgyvendinant projektą „**Centre – translyčių žmonių balsai**“.
Šis projektas yra dvišalė iniciatyva, kurią įgyvendina Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba, bendradarbiaudama su Norvegijos Karalystės lygybės ir nediskriminavimo kontrolieriaus įstaiga.

Projektą finansuoja Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinių mechanizmų dvišalio bendradarbiavimo fondas.

Iceland
Liechtenstein Norway
Norway grants grants